

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

Υπευθύντης και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
 Έκδοτης και Διαχειριστής: ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Ταχυδρομικοί συντάκτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΑΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΝ & ΣΙΑν Σοφουλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιά την Ελλάδα δρ. 25 το χρόνο.
 » 13 το εξάμηνο.
 » 7 το τρίμηνο.
 Γιά την Αγγλία και Αίγυπτο £ 1 το χρόνο
 £ 0,10 το εξάμηνο
 Γιά την Αμερική \$ 5 το χρόνο
 \$ 3 το εξάμηνο
 Και γιά τα άλλα μέρη ανάλογο

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΑΣΤΡΑΨΗ και θρόνισσε πάλε το 'Αηδόνη της Έθνοσυνέλευσης, ο κ. Λεβίδης, σφεντονίζοντας τις χάρτινες και άερινες μπόμπες του έναντι των μαλλιαρών, που αληθινά πεθάνανε... από τα γέλια. 'Ο κ. Λεβίδης δέν έννοει τέλος πάντων να ξεχάσει την παλιά του τέχνη. Με το ζήτημα της γλώσσας άναδείχτηκε μιá φορά ο θλιβερός ήρωας των Βαγγελιακών και των Όρεστειακών, που κολλήσανε μιá αιώνια μουντζούρα στο μέτωπο του έθνους, με το ίδιο ζήτημα έξακολοιθεί και σήμερα, ύστερα από μιá σειρά γεγονότα που άλλαξαν σύρριζα την ανθρωπινή σκέψη, να δημοσκοπεί σε βάρος του λαού που είχε την τιμή να τον εκλέξει αντιπρόσωπό του. 'Ο κ. Λεβίδης πολιτικός είναι επιτέλους και ή δουλειά του είναι να δημοσκοπεί, γιατί το ξαίρει πώς τη στιγμή που θα πάψει να στηρίζεται στο ψέμα, θα σθήσει τελειωτικά. Και ο λαός, αυτοί οι δυστυχισμένοι αιαντρόσκηλοισ — όπως τους όνόμασε ο ίδιος — φυσικό είναι να σέρνονται πίσω από τον άφέντη τους, όπου ή άμείθεια και ή πρόληψη τους οδηγεί. Μά κείνοι που καμώνονται πώς δουλεύουνε γιά να ξυτηήσουνε το λαό, τί κάνουνε και τί κάνουνε γιά να του διαλύσουνε τις πλάνες, γιά να τον πείσουνε πώς ή γλώσσα του δέν είναι θάρβαρη και χυδαία, όπως του τσαμπουνάνε οι διάφοροι Λεβίδηδες, παρά ή μόνη αληθινή και σεβαστή; Οι ίδιοι ή μεταχειρίζονται την καταδικασμένη καθαρεύουσα ή άγωνίζονται με τρόπο άναντρο και ψιλονα να του καθίσουνε στο σέβρο το τέρας της μιχτής. 'Υστερα, γιατί ν' άπορούμε πώς ξεφυτρώνουνε δεξιά και άριστερα μαλλιαρομάγοι Λεβίδηδες, που μās άνακατεύουνε στο στομάχι με τις γελοιές φοβέρες

τους, όταν έμεις οι ίδιοι τους καλλιεργούμε το έδαφος γιά να πατήσουνε; Μιλήστε στο λαό τη γλώσσα του, δείξτε του πώς τη δημοτική δέν ξαίρετε να την υπερασπίσετε μόνο με άδεια λόγια, παρά πώς έννοείτε άπαραίτητο με αυτή να εκφράζετε κάθε σκέψη σας, και τότε θα ιδείτε αν οι διάφοροι Λεβίδηδες θα έχουνε την ανείθεια να ξεμυτίσουνε πουθενά ή θα κρυφτούνε στις τρύπες τους σαν τις κουκουβάγιες. Μά ή ίδια ή δημοτική ξαίρει το μυστικό να εκδικιέται. 'Ο ίδιος ο άθάνατος Λεβίδης ζητώντας πώς καλύτερα να χαρακτηρίσει τον εαυτό του, δέ βρήκε παρά μιá δημοτική λέξη: Λεβίδας. Αυτή ή λέξη με την εκφραστικώτατη κατάληξή της τί άλλο είναι παρά τρίψιμο μās άνοιχτής άπαλάμης στα άδιάντροπα μούτρα όλων των Δονκιχώτηδων καθαρευουσιάνων;

ΤΙ είναι αυτά πάλι με τις ιταλικές εκλογές; Σας προηγούμενες εκλογές ο λαός είχε εκλέξει 150 σοσιαλιστές βουλευτές. Και ή Βουλή διαλύθηκε γιατί άποδείχτηκε πώς ή αντίδραση των σοσιαλιστών βουλευτών, στα χέρια της ιμπεριαλιστικής Ιταλίας, είχανε τέτια, που να μην μπορεί ή ιταλική βουλή να προχωρήσει άνεμπόδιστα στα έργα της. Διαλύθηκε ή βουλή, τάστικά κόμματα συνασπιστήκανε στερεά μπρός στον κοινόν κίντυνο που τα φοβέριζε, πήρανε γιά βεήθεια και τους περιόφημους Φατσιόστι γιά να τρομοκρατήσουνε το λαό, μά ο λαός, άδιαφορώντας γιά όλα, έστειλε πάλς στην καινούργια βουλή 135 βουλευτές σοσιαλιστές. Αί, όρισμένα αυτοί οι Ιταλοί δέν άξιζουνε ούτε όσο μιá χαλασμένη ρομβία. Άφου δέ νιώθουνε το σφέρο τους, Γι αυτό προστείνουμε να τους άποστείλουμε μερικά από τα ξεφτερία της δικής μας έθνοσυνέλευσης γιά να διόξουνε το λαό πώς να ψηφίζει και πώς να μάχεται τη γλώσσα του. 'Ο κ. Λεβίδης π. χ. είναι ο πρώτος που πρέπει να σταλθεί. Οι Ιταλοί που έχουνε και άναπτυγμένο το μουσικό αίστημα, θα βρούνε την εύκαιρία να θαράσουνε το άσμα της καλλικελάδου Έλληνικής Αηδόνας.

ΧΓΙΡΟΚΡΟΤΟΥΜΕ με δλη μας την καρδιά το νομοσχέδιο που υποβλήθηκε στην Έθνοσυνέλευση γιά να δοθεί ψήφος και στις γυναίκες. Να δοθεί και παραδοθεί μάλιστα, τώρα που οι άντρες σά ναρχινήσαμε να σιχαινόμαστε και να μην πηγαίνουμε και τόσο πρόθυμα να ψηφίζουμε. Νά, που σηκώνουν ένα βάρος άξιοσέβαστο από πάνω μας. "Αμα, με τον καιρό, τους δοθεί το δικαίωμα και να εκλέγονται, το ξαλάφρομά μας θα γίνει σημαντικώτερο — μιá και θάπομείνει γιά μās τους άντρες ή κουζίνα και το πλυσταριό. "Έτσι, νάλλάξει λίγο ή ζωή μας, μήπως και καλύτερήσει με την αλλαγή.

ΑΞΙΖΕ και παρόξιζε στη Βουλή μας, και μάλιστα στη σημερινή Βουλή μας, που ψήφισε την κατάργηση της Δημοτικής γλώσσας και τόσα άκόμα έθνοσωτήρια πράματα, ναναγνωρίσει και το ποιητικό τάλαντο, το άναμφισβήτητο, του κ. Φωκίωνα Πανά. 'Ο βουλευτής και συνάδερφός του κ. Άντ. Μάτσης, βροντοφωνάξε από το θήμα πώς πρέπει να δοθεί μιá θέση στη Βιβλιοθήκη της Βουλής στον κ. Πανά γνω-

στον διά τὰ πατριωτικά του αίσθηματα και τὰ δεινὰ τὰ ὁποία ὑπέστη κατά τὸ διάστημα τῆς τριετοῦς τυραννίας». Ἐμεῖς δὲν ξαίρομε, μὰ οὔτε κι ἀκούσαμε, νὰ «ὑπέστη» τίποτε δεινὸν ὁ κ. Πανῶς «κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριετοῦς τυραννίας». Ξαίρομε ὅμως πολυκαλά, καὶ τὸ θεβαιώνουμε μὲ ὄγκο, πὼς οἱ Μοῦσες ὑπέστησαν πάμπολλα δεινὰ ἀπὸ τὸν κ. Πανῶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολύχρονης ποιητικῆς τυραννίας του.

ΤΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΛΕΞΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Θυμᾶμαι πὼς κάπου διάβασα σκόρπιες μολυβιές τοῦ ποιητῆ, πὼς γιὰ νὰ νιώσει κανένας τὸ δρόμο πὸν βαστάει ἡ ἐγγλέζικη ποίηση καὶ τὸ πνεῦμα τῆς γενικῆς, πρέπει νὰ μελετήσῃ τὴν ἐγγλέζικη φιλολογία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Chancer ἄφ' οἷο εἶτανε τότες ἀκατανόητο σὲ μένα καὶ μοναχὰ σήμερον, μαθητὴς ἐγὼ τῆς ἐγγλέζικης φιλολογίας, καταλαβαίνω τὴ μεγάλη τὴν ἀλήθεια στὰ λόγια τοῦ ποιητῆ μας. Ἐνα τέτιο πράγμα ὅμως βγάνει ὄζω ἀπὸ τῆς κολῶνας ἐνὸς περιοδικοῦ, καὶ γιὰ τοῦτο, μὲ λύπη μου, δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάνω. Ἐνα μονάχα συσταίνω στὸν ἀναγνώστη μου, πὼς πρέπει νάχει στὸ νοῦ του, σχετικὰ μὲ τὴν ἐγγλέζικη λογοτεχνία, ὅτι σπουδαῖο χαρακτηριστικὸ τῆς ἐγγλέζικης ποίησης, σὲ μιὰ ἐποχὴ, εἶναι τὸ ἐλεύτερο, ἀνεξάρτητο τρόφῆγμα μικροῦ καὶ μεγάλου, χωρὶς προσκόλλησι σὲ σχολές ἢ σὲ δασκάλους — πράγμα ἄγνωστο μπορεῖ κανένας νὰ πεῖ. Πιὸ καθαρὰ νὰ τὸ ἐκφράσομε : ἡ προσωπικότητα εἶναι τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ἐγγλέζικης τέχνης, πὸν παρατηριέται καὶ στὸ ἄτομο, μὰ γκωστό μὲ τὴ λέξη ἐκκεντρικότητα. Μονίχα μὲ τὴ συγκριτικὴ μπορεῖ κανένας νὰν τὸ νιώσει καὶ μιὰ μεγάλη εὐχαίρια μᾶς δίνεται νὰ τὸ ξετάσομε συγκριτικὰ μὲ τὴ φραντσέζικη. Ἄφ' οἷο ὅμως ἴσως νὰ προσπαθῆσω σὲ μιὰ ἄλλη μουνάπακριση, ὁπότε θὰ παρατηρήσομε ἂν ὑπάρχει ὁ ἀντίστοιχος τοῦ Σαίξπηρ, κι ἂν ὁ Σαίξπηρ μοιάζει περισσότερο μὲ τὸν Οὐγκὼ ἢ μὲ τὸ Ρακίνα.

Μαζὶ μὲ τὸ κλείσιμο τοῦ πολέμου καὶ μὲ τὸ ἐπαναστατικὸ πνεῦμα πὸν δυναμώθηκε σ' ὅλες τῆς χώρες, βλέπομε καὶ τὴν ἐπανάστασι στὴν τέχνη. Τὰ πρώτα μεταπολεμικὰ τραγοῦδια βλαστήσανε καὶ στὸ ἐγγλέζικο τὸ χῶμα, ὅπως καὶ σ' ὅλες τῆς ἄλλες τῆς χώρες. Τὸ ἱμπεριαλιστικὸ πνεῦμα τοῦ Κίπλιγκ γέρσαε στὴν τέχνη καὶ ἡ πατριδολατρεὶα πῆρε μιὰν ἄλλη μορφή : ἡ ἀγάπη τῆς ὁμορφιάς τῆς φύσης τῆς πατρίδας. Ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς πνοῆς ἀφτῆς εἶναι κάποιος νέος Sassron πὸν τὰ τραγοῦδια του τὰ καλοδέχτηκαν καὶ τὰ καλοκοίταξαν. Διαβάζοντάς τον, βλέπει κανένας τὴν ψυχὴ τοῦ ποιητῆ νὰ κλαίει καὶ νὰ γαρνιάζει γιὰ τὴν ὁμορφίαν τῆς φύσης, πὸν ὁ ἄνθρωπος βλάθηκε νὰ τὴν ἀφανίσει. Κλαίει, μὰ δὲν ἀπελπίζεται καὶ ἡ λύρα του δὲν εἶναι τονισμένη ἀπάνω στὸ μοιρολόγι πὸν δὲν ἔχει μέσα του ἐλπ' ἄρα. Ἄπ' ἐναντίας εἶναι γιομάτος ἀπὸ δύναμη γιὰ τὴν ἀναβίωση τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ κύρια ἰδέα του — καὶ ἡ γενεὴ ἰδέα σήμερον — εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ ὑποσυνειδητοῦ πὸν μεγαλόφροντα κλωνιέται ἀπάνω στὸ κῆμα τῆς ψυχῆς του. Μ' ἔ-

να προφητικὸ τόνο μᾶς τὸ λέει καὶ μᾶς τὸ δείχνει πὼς δὲν μπορεῖ τίποτα ἄλλο νὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ τελευταίου μακελειοῦ παρὰ ἡ νίκη τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἔτσι τὸ ἰδανικὸ ἀφ' οἷο τῆς ποίησης πὸν τὸ παρατηρεῖ κανένας στὸ Μέρειτθ καὶ στὸν Χάρτι, κάνει τὴ νέα ποίηση νὰ φαίνεται πολὺ διδασκική. Μοῦ φάνεται πὼς φτάνομε ἢ πιὸ καλὰ περπατοῦμε πρὸς τὸ δρόμο τῆς ἀρχαίας ἐπιγραμματικῆς ποίησης καὶ κείνο πὸν μᾶς χτυπάει διαβάζοντάς ἕνα νέο τραγοῦδι εἶναι τὸ φιλοσοφικὸ του τέλος, πὸν δυναμιώνει μαζὶ μὲ τὴ φαντασίαν, τὸ ἐφόδιο στὴ διάνοησι. Ἡ ψυχολογία σπουδαῖο ἀντικείμενο στὴν ἐποχὴ μας, βρίσκεται παντοῦ καὶ ἡ μανταλιτὴ τοῦ ἀτόμου παρουσιάζεται θέμα μεγάλης προσοχῆς καὶ πολλῆς μελέτης. Τὸ χαλινάρι τῆς φαντασίας εἶναι δυνατὸ καὶ τὸ ἀρμονικὸ ἰσοζύγισμα μεταξὺ τοῦ νοῦ, τῆς φαντασίας καὶ τῆς καρδιάς εἶναι τὸ ἔργον τῆς νέας ἐξέτασις. Μὰ μιὰ τέτοια ἀναβίωση στὸ πνεῦμα — στὴν οὐσία, ἔτσι νὰ τὸ ποῦμε, — ἔφερεν ἀναγκαῖα καὶ τὴν ἀνάλογη ἐπανάστασι στὸ στυλ — τὴν ἐξωτερικὴ μορφή. Τὸ ἐπίθετο καὶ ἡ φρασολογία ἔσπασαν τῆς ἀρχαίας τῆς ἀλυσιδεῖς μὲ καινούργια ῥίμα (ὅσοι θέβαια τὴ μεταχειρίζονται), καὶ ὁ ρυθμὸς ἀκολουθεῖ τὴ σκέψι καὶ ἀπλώνει ἀνάλογα μὲ τὸ θέμα καὶ τὸ δούλεμα τοῦ τραγοῦδιοῦ. Κ' ἕνα τρικέρι φωτᾶει παντοῦ : ἡ εἰλικρινεία τῆς σκέψης, ἡ πτατοτυπία τῆς διατύπωσις καὶ ἡ δημιουργία τῆς φαντασίας. Μὰ ἐκτὸς ἀπὸ τ' ἀπάνω, μιὰ βαθιὰ προσπάθεια παρατηριέται γιὰ ὀλιγολογία. Πᾶσι πιὰ τὸ ἐπίμονο καὶ τεχνητὸ μᾶζεμα τοῦ ἐπίθετου τὸνα κατόπι τῆς πᾶλλου, ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σπουδαῖα χαρακτηριστικὰ τῆς παρασμένης ρομαντικῆς πνοῆς, καὶ ὁ ποιητὴς δίνει μονίχα τὸ φυσικὸ καὶ τὸ ἀναγκαιῶ. Ἡ τέχνη ἔτσι γίνεται βαθιὰ, ἱμπερσιοναλικὴ καὶ ἡ φαντασία του διαπερνᾷ, δὲν πραγματοποιεῖται καὶ οὔτε δουλώνεται μὰ κλωνιέται λεύτερα μέσα σ' ἕνα μεταλλεῖο ἀπὸ σκέψι καὶ ἐμπνεψη. Ἔτσι λοιπὸν πετυχαίνεται μιὰ ὁμορφὴ γύμνασι, πὸν ἐμπνέει καὶ πὸν δίνει πλούσιο τὸν καρπὸ καὶ τὴν ἱκανοποίησι.

Ἀρχίζω σήμερον νὰ σᾶς δίνω τῆς διαφορῆς πάντες τῆς νέας τέχνης, μὲ ψηλαφητὰ παραδείγματα. Σᾶς παρουσιάζω λοιπὸν τὸ φίλο μου ποιητὴ κ. V. de S. Pinto καὶ ὅς μεταφράζω τραγοῦδια του, πὸν ἂν καὶ μεταφρασμένα, πιστεύω νὰ σᾶς τραθήξουν νὰν τὰ καλοκοιτάξετε γιὰ νὰ βῆτε τὸ ὅτι σᾶς ἀνᾶφερα παραπάνω. Μᾶς παρουσιάζει (καὶ ἔχει πιὰ ἀναγνωριστὴ τὸ ταλέντο του) ἕνας ἀπὸ μιὰν Ὀξφορδικὴν ὁμάδα νέων, πὸν βλάστησαν μέσα στὴ γενικὴ σύγχυσι τοῦ τελευταίου μακελειοῦ. Στρατιώτης στὴν Καλλιπολη, βγαίνει ἐπαναστάτης κατὰ τῆς προλήψης καὶ τῆς ἱμπεριαλιστικῆς ἐχθρας. Ἰσπανὸς, τρίτη τώρα γενιά, εἶναι τὸ δημιούργημα τοῦ πολέμου, καὶ τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς Τέχνης του εἶναι ἡ δυνατὴ, ἀντρίκεια ψυχὴ πὸν τὴ συνοδεῖει πάντα μιὰ πλατειὰ μουσικὴ — ἕνα μίγμα τῆς Λατινικῆς ψυχῆς καὶ αἰσθηματος, μὲ τὴ γιομάτη ζωὴ Ἀγγλο-Σαξωνικὴ ἐνέργεια. Μαθητὴς αἰῆς ἐγγλέζικης φιλολογίας μὲ βαθιὰν ἐπιστημονικὴ κατανόησι τοῦ θεματός του, γλῆκώτροπος καὶ εὐγενικὸς στὴν ψυχὴ, παρουσιάζεται ἀπὸ τοὺς πρώτους, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀηδία καὶ τὴ σκληρότητα τοῦ πολέμου, πὸν τὴν εἶδε μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια, ἔτοιμος νὰ σφίξει τὸ χέρι τοῦ ἐχτροῦ του καὶ χειροκροτᾷ ὀλόχαρος τὴν ἀξιομνημόνευτη πρόξι τοῦ poète laureat Dr Bridze